

Є. С. Осадчий,
к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту банківської діяльності,
ДВНЗ "КНЕУ імені Вадима Гетьмана", м. Київ

РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ КРЕДИТНОЇ КООПЕРАЦІЇ

I. Osadchyi,
Ph.D., associate professor, Associate Professor of Banking Management,
SHEE "Kyiv National Economic University of Vadym Hetman", Kyiv

GLOBAL INFRASTRUCTURE OF CREDIT COOPERATION

У статті розбиток міжнародної інфраструктури кредитної кооперації розглядається на прикладі кредитних спілок. Автор розглядає кредитні спілки як важливу інфраструктурну складову фінансового ринку. Такі установи створюються групою людей не заради прибутку, а заради надання послуг своїм членам. Головною передумовою ефективного функціонування є виконання основних функцій діяльності кредитних спілок. Це зумовлює вивчення кількісного та якісного розвитку інфраструктури кредитної кооперації у світі.

In article infrastructure development of international credit cooperation is seen by the example of credit unions. The author examines the credit unions as an important component of the financial market infrastructure. Such institutions created by a group of people, not for profit, but for the provision of services to its members. The main prerequisite for the effective functioning is to perform the basic functions of credit unions. This study determines the quantity and quality of infrastructure credit cooperatives in the world.

Ключові слова: ринок фінансових послуг, фінансове посередництво, фінансові послуги, небанківські фінансові інститути, парабанки, кредитна спілка.

Key words: market of financial services, financial intermediation, financial services, non-bank financial institutions, credit union.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ ТА ЇЇ АКТУАЛЬНІСТЬ

Нині сектор небанківських елементів в Україні є дуже малим, але вони можуть зайняти свою нішу, надаючи послуги, не характерні для сучасних українських банків. Серед небанківських фінансових інститутів слід відмітити кредитні спілки, що є інструментом для розв'язування соціальних і фінансових проблем тих категорій населення, які найбільше цього потребують. Рух кредитної кооперації є важливою складовою соціальної економіки, оскільки сприяє самоорганізації людей і становленню громадського суспільства.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Вагомий внесок до розробки питань щодо розвитку діяльності кредитних спілок зробили у своїх працях провідні вітчизняні та закордонні вчені — правознавці та економісти: М. Бедринець, К. Вахітов, А. Викулін, Я. Гаєцька-Колотило, В. Гончаренко, П. Козинець, Р. Козовська, О. Луцишин, А. Оленчик, С. Рік, А. Розанова, Р. Рудаков, А. Сушкевич, А. Тавасієв, Г. Тосунян, М. Туган-Барановський, С. Хорунжий, О. Шишута, М. Шкляр та інші, які звертали увагу на організаційно-економічні питання кредитних спілок, історичні аспекти кредитно-кооперативного руху, проводили наукові дослідження

щодо порівняльного аналізу кредитно-кооперативних систем інших країн та особливої ролі кредитної спілки на фінансовому ринку.

ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Досягнення поставленої мети статті потребує вирішити наступні завдання: розкрити сутність кредитних спілок, правові засади їх діяльності; вивчити та оцінити світовий тенденції розвитку таких інститутів; проаналізувати конкуренцію на світовому ринку кредитних спілок.

ЦІЛЯМИ СТАТТІ

У світовій практиці регулювання діяльності кредитних установ існує багато методик оцінки їх фінансового стану та управління капіталом. Метою статті є вивчення цих методик, які застосовуються в різних економічних умовах.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Ідея створення кредитних спілок, яка виникла в результаті діяльності кооперативів на початку 19 століття

в Європі, була проста: люди могли об'єднати свої кошти, щоб видавати один одному позики. Першим з таких кооперативів був кооператив, який займається торгівлею, створений в 1844 році групою робітників у місті Рочдейл (Англія). В цьому ж році в Німеччині Віктор А. Губер почав розвивати і поширювати одну з ранніх європейських теорій створення кооперативів [1].

Герман Шульце-Деліч і Фредерік Райффайзен заснували перші кредитні спілки в Німеччині, коли країна переживала важкі економічні часи в період голоду і неврожаю в 1846—1847 роках. Шульце, а після нього Деліч заснував перший "народний банк" у 1852 році для кредитування підприємців. У 1849 році Райффайзен створив кредитне товариство в місті Флеммерсфелд (Німеччина), яке існувало за рахунок благодійності заможних панів. Кредитні товариства в Німеччині та подібні інститути, створені Луїджі Лузатто в Італії, були прототипами великих кооперативних банків, які поширені зараз в Європі.

На початкових етапах своєї діяльності кредитні кооперативи характеризувались незначними обсягами активів. Початковий капітал кооперативу Г. Шульце-Деліча становив 140 доларів, а щомісячні внески були встановлені у розмірі 5 центів. Саме через незначні обсяги активів, кооперативи надавали позики лише для купівлі товарів першої необхідності [2, с. 362]. Невдовзі після зародження в Німеччині кооперативний рух поширився у всій Європі, а згодом і в Північній Америці.

Кредитні спілки у світі характеризуються такими ознаками [3, с. 35]:

1. Кредитна спілка завжди створюється і діє на базі певної монолітної спільноти людей, які об'єднані відповідно до їх інтересів, спільної діяльності або компактного місця проживання. Така спільнота виступає в якості поля членства для своєї кредитної спілки.
2. Кредитні спілки надають послуги лише своїм членам. Таким чином, на відміну від суб'єктів підприємницької діяльності в кредитній спілці члени одночасно виступають в якості власників та клієнтів.
3. В кредитній спілці немає засновників та статутного фонду.
4. Кожний член спілки, незалежно від розміру його вкладів, має право 1 голосу в питаннях управління кредитною спілкою.
5. Управління кредитною спілкою здійснюється відповідно до принципів демократичного самоуправління.

Кредитні спілки займають значне місце у провідних економіках світу. На противагу цьому, стан українських кредитних спілок потребує змін. В ракурсі цієї трансформації буде корисно розглянути досвід зарубіжних країн, а саме країн Північної Америки та Європи. І зважаючи на їх останні здобутки, сформувати шляхи покращення української ситуації.

Перші роки становлення та розвитку кредитних спілок у незалежній Україні були дуже складними та супроводжувалися шаленою інфляцією та скандалами. Незважаючи на це кредитні спілки змогли вистояти. І тільки 22 січня 2002 р. набрав чинності закон "Про кредитні спілки". 11 грудня 2002 р. за Указом Президента України створено Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України. З 2004 р. в Україні запроваджують нормативне регулювання кредитних спілок і державний контроль за виконанням статутних вимог та норм законів [4, с. 122—128].

Відповідно до Закону України "Про кредитні спілки", кредитна спілка — це неприбуткова організація, заснована фізичними особами, професійними спілками, їх об'єднаннями на кооперативних засадах з метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових внесків членів кредитної спілки [5].

Діяльність кредитної спілки ґрунтується на таких основних принципах: добровільність вступу до кредитної спілки та вільний вихід з неї. Виключення з кредитної спілки здійснюється у разі порушення членом кредитної спілки її статуту; рівноправність членів кредит-

ної спілки. Всі члени кредитної спілки мають рівні права, зокрема і під час голосування на загальних зборах, незалежно від розміру пайового внеску [6, с. 670].

Головною проблемою функціонування кредитних спілок в Україні є недосконалість законодавчо-нормативного середовища й закріплення кооперативної природи кредитних спілок, зокрема значна обмеженість можливостей кредитних спілок у наданні фінансових послуг їх членам та юридичним особам. Оптимальним розв'язанням цієї проблеми є внесення змін до нормативно-правових актів, які регламентують діяльність кооперативних неприбуткових товариств та кредитних спілок. Для того, щоб усунути вказані недоліки потрібно дослідити зарубіжний досвід. Таким прикладом можуть стати США та країни Європи.

Діяльність кредитних спілок у США регулюється Федеральним законом про кредитні спілки, який діє з 1934 року. Ціль цього закону полягає в тому, щоб зробити кредит доступним і забезпечити ріст економіки через національну систему некомерційних організацій — кредитних спілок. Відповідно до цього Закону, федеральна кредитна спілка — це кооперативне об'єднання, організоване відповідно до положень закону з метою сприяння ощадливості серед своїх членів та створення джерела кредиту для виробничих цілей [7].

Цей Закон періодично виправляється для того, щоб розвиватися і відповідати сучасним економічним умовам на ринку кредитних спілок. Федеральним кредитним спілкам дозволяється здійснювати безліч послуг, для задоволення потреб їх учасників, а також вони звільнені від оподаткування.

Важливою установою у регулюванні діяльності кредитних спілок США є Національна асоціація Федеральних кредитних спілок (NAFCU). Вона є американською торговою організацією, яка представляє інтереси національних кредитних спілок. У цьому напрямі вона проводить дослідження проблем, які стосуються діяльності кредитних спілок і дає свідчення перед Конгресом Сполучених Штатів [8].

Другою важливою установою є Національна асоціація кредитних спілок (CUNA) — національна торгова асоціація і для держави, і для кредитних спілок США. Вона забезпечує членів кредитних спілок з торговельної асоціації послугами, такими як лобювання, нормативно-роз'яснювальної роботи, професійного розвитку та професійного-сервісними послугами.

Національна асоціація кредитних спілок здійснює: [9] представляє інтереси кредитних спілок перед американським урядом, включаючи Конгрес і федеральні контрольні органи; організовує і зосереджує політичні зусилля кредитних спілок; забезпечує навчання та навчальні ресурси для розвитку персоналу кредитних спілок; забезпечує різні форуми для кредитних спілок; забезпечує доступ до кооперативних продуктів і послуг.

Законодавство щодо кредитних спілок в Європі розглянемо на прикладі Німеччини, як першої країни в якій з'явилися кредитні спілки. Але ні спеціальної окремої державної установи, яка б регулювала їх діяльність, ні окремого закону в країні немає. Крім того, поняття "кредитної спілки" відсутнє, замість них у країні на законних засадах діють кооперативні банки.

Як зареєстровані кооперативи, кооперативні банки регулюються Законом про кооперативні товариства (GenG), деякими спеціальними розділами Торгового кодексу (HGB) і Закону про неплатоспроможність. Як банки, кооперативні банки регулюються Законом про банківську діяльність (Закон про банки) (KWG). Визначення кооперативного банку у цьому законі тотожне поняттю "кредитної організації". Кредитна організація — це підприємство, яке займається банківською діяльністю на комерційній основі [10].

З німецької точки зору, кооператив являє собою особливий тип організації бізнесу з власними правовими основами. Він має двоїсту природу, що складається

Динаміка кількості кредитних спілок у світі

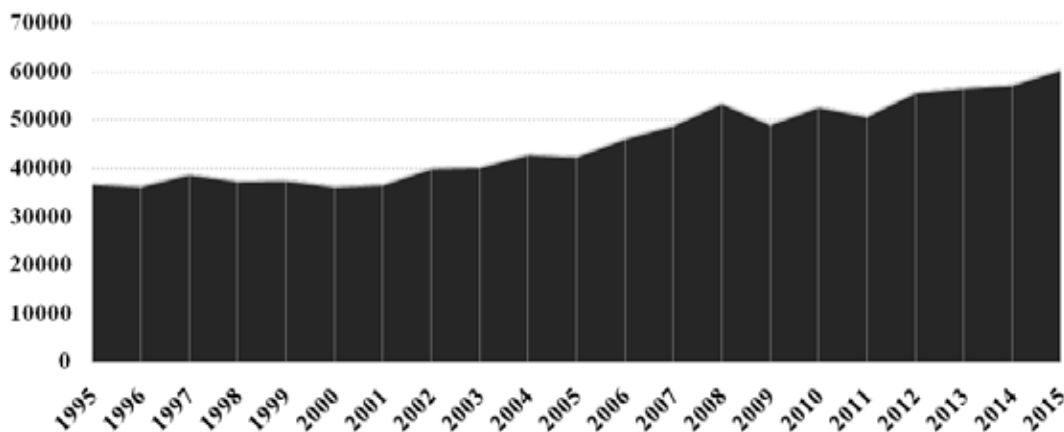

Рис. 1. Динаміка кількості кредитних спілок у світі

Джерело: [17].

з кооперативної групи і кооперативного підприємства. Обидва вони пов'язані метою просування свої учасників. [11]. Незважаючи на все, німецькі кооперативні банки є сучасними регіональними банками, до складу яких входить майже 18 тис. відділень (частка на ринку — 20%), в котрих зайнято приблизно 170 тис. працівників. Головними завданнями цих банків є підвищення доходів та сприяння підприємницькій діяльності членів. Загалом кооперативні банки в Німеччині охоплюють 1/15 ринку банківських послуг.

На глобальному рівні, кредитні спілки представлені Всесвітньою радою кредитних спілок (WOCCU) [12]. Вона сприяє самодостатньою розвитку кредитних спілок та інших фінансових кооперативів по всьому світу, щоб розширити можливості людей шляхом забезпечення доступу до високої якості і доступних фінансових послуг. Всесвітня рада виступає від імені глобальної системи кредитних спілок перед міжнародними організаціями і працює з національними урядами з метою вдосконалення законодавства та регулювання. Серед її програм технічної допомоги, впровадження нових інструментів і технологій, спрямованих на зміцнення фінансових показників кредитних спілок.

Не зважаючи на функціональну схожість кредитних спілок України та США, вітчизняні установи не мають тієї підтримки з боку держави, обмежені у розвитку на

внутрішньому ринку. Асоціації кредитних спілок США щорічно визначають кращі інновації на ринку та не просто нагороджують кращих менеджерів та установи, а мають на меті принцип безперервного покращення діяльності. Саме цей досвід повинен бути перейнятий нашим урядом. Світовий ринок кредитних спілок швидко розвивається. Для того, щоб прослідкувати основні тенденції, потрібно дослідити структуру та динаміку. (рис. 1, табл. 1).

Кредитні спілки перебувають на підйомі в 2015 році, продовжуючи тенденцію минулих років. При чому збільшується кількість великих спілок, а кількість дрібних спілок (між \$ 100 — \$ 500 млн) зменшується. Крім того, збільшуються і основні показники їх діяльності, в тому числі і кількість членів кредитних спілок. Загалом починаючи з 1995 року по 2015 кількість спілок збільшувалась на 38,9 % або на 23 619 одиниць. Ці зміни відбувалися поступово, без різких коливань. Але з початком світової економічної кризи у 2008 році їх кількість відносно різко знизилась на 8,8 % або на 4 359 одиниць. Це доводить інтеграцію кредитних спілок у економічні процеси, тобто кредитні спілки теж перебувають під впливом ринкових процесів і повинні пристосовуватися і враховувати їх.

За допомогою даних таблиці 2 можна зробити висновки про те, що кредитні спілки розподілені по світу

Таблиця 1. Кількісні показники кредитних спілок у світі за 1995–2015 роки

Рік	Кількість кред. спілок	Кількість членів кред. спілок	Заощадження (млн дол.)	Кредити (млн дол.)	Резерви (млн дол.)	Активи (млн дол.)
2015	60 645	222 798 027	1 507 944 065 421	1 242 397 017 615	185 287 266 533	1 824 668 066 849
2014	57 480	217 373 324	1 470 863 017 621	1 202 039 908 250	181 447 651 071	1 792 935 093 481
2013	56 904	207 935 920	1 433 306 753 706	1 135 173 182 583	171 626 687 471	1 732 945 830 626
2012	55 952	200 243 841	1 293 256 192 194	1 083 818 986 319	161 810 294 796	1 693 949 441 328
2011	51 013	196 498 738	1 221 635 067 922	1 016 243 687 594	141 314 921 924	1 563 529 230 920
2010	52 942	188 681 967	1 126 413 429 580	959 717 897 298	131 716 614 891	1 459 694 183 476
2009	49 330	183 916 050	1 145 851 168 440	911 752 609 008	119 738 181 489	1 352 633 626 036
2008	53 689	185 800 237	995 741 235 542	847 058 749 227	115 316 544 868	1 193 811 863 723
2007	49 134	177 383 728	987 861 248 617	847 896 069 372	115 358 461 838	1 181 465 915 013
2006	46 377	172 010 203	904 123 492 396	758 215 979 921	106 831 725 217	1 092 146 353 173
2005	42 703	157 100 138	763 819 784 295	612 201 292 986	91 557 471 174	894 454 453 196
2004	43 145	131 798 155	707 827 919 013	531 774 085 755	82 949 131 005	825 212 865 214
2003	40 457	123 497 445	656 370 220 745	482 574 187 446	74 674 165 182	758 478 695 455
2002	40 258	118 268 624	589 219 828 002	424 950 529 304	67 419 839 501	676 049 302 487
2001	36 901	112 274 887	530 450 127 834	393 588 341 911	60 352 532 307	605 518 296 805
2000	36 512	108 261 819	466 327 646 216	371 286 021 345	55 744 718 044	536 227 258 298
1999	37 759	100 826 082	407 570 732 541	314 438 114 540	46 706 382 026	470 567 493 573
1998	37 623	100 752 861	392 462 164 634	291 514 595 933	44 852 767 149	451 013 866 134
1997	39 011	97 455 881	350 172 229 201	276 416 917 436	39 328 224 810	407 622 300 280
1996	36 569	89 833 877	331 089 719 613	253 498 879 660	36 108 714 263	379 249 988 563
1995	37 026	86 540 254	306 101 589 880	226 763 750 908	15 260 613 897	348 850 130 994

Таблиця 2. Кредитні спілки у світі станом на 31.12.2015

	Кількість кредитних спілок	Кількість учасників	Вклади і заощадження, доларів	Кредити видані, доларів	Активи, доларів	Частка за кількістю кредитних спілок	Частка за кількістю учасників	Частка за сумою вкладів	Частка за сумою кредитів	Частка за сумою активів
Африка	21040	19438146	5797230764	6563843324	8226501289	34,7%	8,7%	0,4%	0,5%	0,5%
Азія	27492	45484815	138072669754	126327922769	186887256260	45,3%	20,4%	9,2%	10,2%	10,2%
Кариби	386	3597136	5698781741	4686568372	7008779150	0,6%	1,6%	0,4%	0,4%	0,4%
Європа	2220	8351249	19840642072	8402574140	23306191972	3,7%	3,7%	1,3%	0,7%	1,3%
Країни Латинської Америки	2513	27310968	48837470023	34750821635	62265464559	4,1%	12,3%	3,2%	2,8%	3,4%
Північна Америка	6795	114057679	1227871188629	1005225171574	1465219749222	11,2%	51,2%	81,4%	80,9%	80,3%
Океанія	199	4558034	61826082437	56440115801	71754124399	0,3%	2,0%	4,1%	4,5%	3,9%
Загалом	60645	222798027	1507944065421	1242397017615	1824668066849	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Джерело: сформовано за джерелом [12].

Таблиця 3. Динаміка кредитних спілок в Україні за 2013—2015 роки

Станом на		Зміни у 2014 році		Станом на 01.01.2016	Відхилення (шт.)
31.12.2013	31.12.2014	Внесено	Виключено		
624	589	2	3	588	-1

Джерело: сформовано за джерелом [17].

дуже нерівномірно. Так, 51,2% членів кредитних спілок і 80,3% активів кредитних спілок зосереджені в Північній Америці, хоча загальна кількість кредитних спілок займає лише 11,2%. У той же час на 34,7% кредитних спілок в Африці припадає 8,7% членів кредитних спілок, а їх активи не перевищують 0,5% сукупних активів кредитних спілок у світі; відповідні показники для Латинської Америки складають: число кредитних спілок — 4,1%; члени кредитних спілок — 12,3%, активи — 3,4%. Вищими є показники по Азії, але необхідно враховувати, що цей регіон є найбільш заселеним у світі. Європа ж має одні з найнижчих показників, не зважаючи на досить велику кількість населення.

В Україні ситуація дещо відрізняється від світових тенденцій. За інформацією Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг станом на 01.01.2016 кількість кредитних спілок зменшилась на 1 і склала 588 організації [13].

Але за перший квартал 2016 року відбулися наступні тенденції, такі як: загальний обсяг активів кредитних спілок збільшився майже на 1% з 2,06 млрд грн. до 2,08 млрд грн. При цьому кількість членів кредитних спілок зменшилась з 0,76 млн осіб до 0,72 млн осіб, обсяг залучених депозитів — з 0,86 млрд грн. до 0,81 млрд грн., обсяг виданих кредитів — з 1,79 млрд грн. до 1,78 млрд грн., а обсяг сукупного капіталу збільшився з 1,04 млрд грн. до 1,11 млрд грн.

Ці зміни пов'язані з ринковими умовами України. Розвиток ринку кредитної кооперації у 2016 році стримували: негативні прогнози стабільності національної валюти та, як наслідок, стрімкий відтік депозитів; падіння купівельної спроможності населення, відсутність впевненості у стабільності отримання доходів.

Зважаючи на зазначені чинники, кількість кредитних спілок протягом 2015 — 2016 років залишилася майже незмінною, а кількість структурних підрозділів зменшилась на 17. Крім того, в Україні існує регіональна диференціація кредитних спілок — членів ВАКС. Ця струк-

Таблиця 4. Темпи приросту обсягів кредитування кредитних спілок-членів ВАКС по регіонах, %

Назва регіону	2013	2014	2015	2016
Західний	1,1 %	4,6 %	- 10,6 %	- 9,6 %
Східний	1,8 %	3,0 %	- 41,9 %	- 6,1 %
Центральний	8,4 %	15,4 %	- 4,0 %	- 12,5 %
Південний	14,8 %	24,9 %	15,6 %	- 24,5 %

Джерело: [18].

тура представлена в таблиці 4 і на рисунку 2 та відображає національні особливості країни.

У 2015 році найбільше кредитних спілок-членів ВАКС (51 КС) знаходиться на заході, найменше (7 КС) — на півдні. Кредитні спілки-члени ВАКС східного регіону займають 29% (37 КС) у загальному членстві асоціації.

У центральному регіоні працюють 23 кредитних спілок, які є членами ВАКС. Така структура викликана різним розвитком регіонів та різним середнім доходом населення регіонів. Крім того, великі зміни відбулися в розвитку східного регіону: за 2015 рік обсяг кредитування кредитними спілками — членами ВАКС східного регіону скоротився на 6,1% порівняно з 42% у 2014 році. Таке падіння показників регіону у 2014 році є наслідком початку воєнних дій на Сході. Найбільше скорочення кредитування своїх членів за 2015 рік, -24,5 %, спостерігається у кредитних спілках південного регіону, тоді як за минулий рік цей регіон продемонстрував позитивну тенденцію.

У нестабільних умовах національної економіки ефективне управління власним капіталом кредитної установи є запорукою активізації підприємницької діяльності, зміцнення фінансового стану, підвищення довіри економічних агентів до установи фінансової системи і розширення кредитної підтримки розвитку реального сектору економіки [14, с. 159].

Вітчизняний ринок позикових капіталів в основному пов'язаний з активізацією операцій банківського сектору. Хоча розвиток фінансового сектора, підприємництва та конкурентного середовища в Україні призводять до перебудови всіх складових фінансового ринку, зокрема ринку фінансових послуг. При цьому нового значення набуває діяльність фінансових посередників, передусім небанківських фінансових інститутів, які задовольняють потреби економічних суб'єктів через надання широкого спектру вузькоспеціалізованих фінансових послуг [15, с. 68].

ВИСНОВКИ

Отже, прослідкувавши тенденції що відбуваються у світі та окремо в Україні можна побачити дві кардинально різні ситуації. В той час коли у світі кредитні спілки розвиваються, розширюється їх кількість, кількість їх членів та обсяги коштів, якими вони управляють, в Україні відбуваються навпаки негативні зміни. Це можна пов'язати як з воєнними діями на сході та анексією АР Крим, так і загальною економічною ситуацією в країні.

На фоні соціально-економічних подій в країні як у банках, так і в кредитних спілках спостерігається подальший відтік вкладів. Роботу кредитних спілок дуже ускладнює стрімке падіння рівня платоспроможності позичальників, що призвело до масових не

платежів по кредитах. Як наслідок, спостерігається погіршення якості кредитних портфельів.

Фінансово-економічна криза продовжує негативно впливати на розвиток кредитних спілок України. В той час важливо звернути увагу на позитивні дії кредитних спілок у зменшенні ризиків від економічної ситуації в країні. Зокрема, вони обмежили кредитування, підвищивши вимоги для потенційних позичальників, поступово нарощують капітал, який підвищує рівень надійності і стабільності спілки. При цьому відчувши на собі всю складність роботи в кризових умовах, спілки проводять більш зважену кредитно-депозитну політику. А на фоні масових скорочень, заборгованості по заробітній платі, стрімкого зростання вартості життя у вигляді подорожчання навіть найнеобхіднішого, підвищення в рази плати за комунальні послуги, спостерігаємо ефективну роботу спілок з боржниками.

Література:

1. Мерцин В. З історії кредитних спілок / В.З. Мерцин // Україна фінансова [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://who-is-who.com.ua/bookmarket/kreditspilki20087/33.html>
2. Науменкова С.В., Міщенко С.В. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. / С.В. Науменкова, С.В. Міщенко. — К.: Знання, 2010. — 532 с.
3. Кредитні спілки в Україні: основні засади діяльності: навчальний посібник. В 2-х книгах / За загальною редакцією А.Я. Оленчика. — К.: УІРФР, книга II, 2007. — 652 с.
4. Осадчий Є.С. Світовий досвід управління капіталом кредитних спілок / Є.С. Осадчий // Міжнародні економічні відносини та світове господарство. — Наукове фахове видання, засноване ДВНЗ "Ужгородський національний університетом". — 2016. — № 9. — С. 122—125.
5. Закон України "Про кредитні спілки" // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 15. — ст. 101 в редакції від 29.01.06 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2908-14>.
6. Осадчий Є.С. Механізм капіталізації кредитних установ в Україні / Є.С. Осадчий // Глобальні та національні проблеми економіки — електронне наукове фахове видання, засноване Миколаївським національним університетом імені В.О. Сухомлинського. — 2016. — № 9. — С. 669—674.
7. Федеральним законом про кредитні спілки [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://www.ncua.gov/Legal/Documents/fcu_act.pdf
8. Національна асоціація Федеральних кредитних спілок [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.nafcu.org/>
9. Національна асоціація кредитних спілок [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.cuna.org/>
10. Закон Німеччини про банківську діяльність [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/kredwg/gesamt.pdf> (на нім.).
11. Мюнкнер Г. Кооперативи в Німеччині: сьогодняшня ситуація і перспективи. — 2013. — С. 54—56.
12. Всесвітня рада кредитних спілок [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.woccu.org/>
13. Історія кредитних спілок з 1995 по 2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу <http://www.woccu.org/publications/statreport>
14. Осадчий Є.С. Вплив Роль капіталізації у забезпеченні фінансової стійкості кредитних установ / Є.С. Осадчий, Р.А. Рябий // Вісник Одеського національного університету — наукове фахове видання, засноване Одеським національним університетом імені І.І. Мечникова. — 2016. — № 3. — С. 156—160.
15. Осадчий Є.С. Особливості діяльності ломбардів в Україні / Є.С. Осадчий // Ринок цінних паперів України — К.: КНЕУ — 2016. — № 5—6. — С. 67—76.

16. Статистичний звіт Всесвітньої ради кредитних спілок за 2015 рік [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.woccu.org/publications/statreport>

17. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://nfp.gov.ua/>

18. Всеукраїнська асоціація кредитних спілок [Електронний ресурс]. — Режим доступу <http://www.vaks.org.ua/>

References:

1. Mertsyn, V. (2013), "History of credit unions", *Ukraina finansova*, [Online], available at: <http://who-is-who.com.ua/bookmarket/kreditspilki20087/33.html> (Accessed 15 March 2017).
2. Naumenkova, S.V. and Mischenko, S.V. (2010), *Rynok finansovykh posluh [Market Financial Services: Training, guidances]*, Znannia, Kyiv, Ukraine.
3. Olenchuk, A.Ya. (2007), *Kredytni spilky v Ukraini: osnovni zasady diial'nosti [Credit unions in Ukraine: the basic principles of activity]*, vol.2, UIRFR, Kyiv, Ukraine.
4. Osadchij, Ye.S. (2016), "International experience managing capital credit unions", *Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*, vol. 9, pp. 122—125.
5. The Verkhovna Rada of Ukraine (2002), *The Law of Ukraine "On Credit Unions"*, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2908-14> (Accessed 15 March 2017).
6. Osadchij, Ye.S. (2016), "The mechanism of the capitalization of credit institutions in Ukraine", *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky — founded National University VA Sukhomlynsky*, vol. 9, pp. 669—674.
7. National Credit Union Administration (2017), "The Federal Law on credit unions", available at: https://www.ncua.gov/Legal/Documents/fcu_act.pdf (Accessed 15 March 2017).
8. The National Association of Federal Credit Unions (2017), available at: <http://www.nafcu.org/> (Accessed 15 March 2017).
9. The National Association Credit Unions (2017), available at: <http://www.cuna.org/> (Accessed 15 March 2017).
10. KWG (1961), *Law of the German "Banking Act"*, available at: <http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/kredwg/gesamt.pdf> (Accessed 15 March 2017).
11. Myunkner, G. (2001), "Cooperatives in Germany: current situation and prospects", *Natsional'nyj kooperatyvnyj rukh ta strukturni zminy v ekonomitsi Ukrainy KhKhI stolittia: zb. nauk. prats' nauk. konf. [National Cooperative Movement and structural changes in the economy of Ukraine XXI century: Coll. Science. Science works. Conf.]*, Ukooposvita, Kyiv, Ukraine, pp. 54—56.
12. World Council of Credit Unions (2017), available at: <http://www.woccu.org/> (Accessed 15 March 2017).
13. World Council of Credit Unions (2017), "History of Credit Unions from 1995 to 2011", available at: <http://www.woccu.org/publications/statreport> (Accessed 15 March 2017).
14. Osadchij, I. S. and Rabuy, R.A. (2016), "The impact of capitalization role in ensuring the financial stability of credit institutions", *Visnyk Odes'koho natsional'noho universytetu*, vol. 3, pp. 156—160.
15. Osadchij, Ye.S. (2016), "Activity of pawnshops in Ukraine", *Rynok tsinnykh paperiv Ukrainy*, vol. 5—6, pp. 67—76.
16. World Council of Credit Unions (2017), "Statistical Report of the World Council of Credit Unions for 2015", available at: <http://www.woccu.org/publications/statreport> (Accessed 15 March 2017).
17. The National Commission for State Regulation of Financial Services Markets (2017), available at: <http://nfp.gov.ua/> (Accessed 15 March 2017).
18. All-Ukrainian association of credit unions (2017), available at: <http://www.vaks.org.ua/> (Accessed 15 March 2017).

Стаття надійшла до редакції 27.03.2017 р.